

O I S O V I N Y

Nepostradatelný informační a inspirační zdroj pracovníků býv. OIS

Pravicový, liberální chem.inž. občasník. Založeno r. 1996

Slovo úvodem

„Svatá Anna - chladna zrána“ už byla tak máte nejvyšší čas si pořádně užít léta. Ona druhá půlka čehokoliv utíká vždy mnohem rychleji. Já si rád užívám snídaně na balkoně uprostřed botanické zahrady, kterou tam žena každoročně vytvoří.

Motto

Člověk není k stáru moudřejší, je jen opatrnější.

Z citátů, reklam, inzerátů a...

„Člověk se nikdy nezbaví toho, o čem mlčí“. *K. Čapek*
 „Starý zákon má pravdu: někdy padají hradby pouhým křikem. Ale pouhým křikem se nedá postavit nic“.
 „Vědět mnoho je nebezpečné, vědět málo také“.
 „Ten, kdo použil poprvé místo oštěpu nadávky, stal se zakladatelem civilizace“.
 „Za prvé jsem to nečetl a za druhé, je to pitomost...“
 „Nevyhnutelné nikdy nenastane, zato neočekávané vždycky“.
 „Čas je vynález přírody jak zabránit tomu, aby se všechno událo naráz“. *W. Allen*
 „Je člověk omylem boha nebo bůh omylem člověka“?
 „Je-li jediným tvým nářadím kladivo, začnou všechny tvé problémy vypadat jako hřebíky“.

Víte, že?

- Zhruba stejný tok peněz (cca 22 mld. Kč/r) jde k nám od Čechů pracujících v cizině, jako ven od cizinců pracujících u nás.
- 398 litrů vody se každý den odpařuje z koruny rozložitého velkého dubu. 1,74% pozemské vody je uloženo v nikdy netajícím sněhu, ledovcích a povrchovém ledu.
- Nepál je malá zemička? Neklamte se, je větší, než Řecko a má 30 mil. obyvatel!

Co vás v Americe nepřestane překvapovat

Já už jsem v USA strávil celkem 14 týdnů počítaje v to manažerský kurs a naši první výpravu a navštívil celkem 19 států USA. Považuji se tedy již pomalu za odborníka na tuto oblast. Je pravda, že jsme viděli více národních parků a přírodních památek, než běžný Američan za celý život. Je to zvláštní země, vyšlá ze stejných kulturních základů jako my v Evropě, která však prošla trochu jinou cestou. Možná proto má dnes vyšší životní úroveň a velké sebevědomí. Všechno je tam podobné, ale zároveň trochu jiné. Přes všechnu proklamovanou zločinnost mají Američané oproti Čechům mnohem vyšší právní vědomí a smysl pro pořádek. Co je zakázáno se prostě nedělá. Ne ze strachu z represe. Oni pochopili, že je výhodné to dodržovat. Celek pak funguje lépe a efektivněji. A to platí i o chození na červenou a mimo přechody nebo odhazování odpadků v přírodních parcích. Proto mohou i do těch nejzachovalejších zákoutí přírody přijít po asfaltové cestě svým autem s katalyzátorem, protože tam po nich nic nezůstane. Chodí jen po vyhrazených cestách a pěšinách a kolem solitérních rostlin blízko cesty často staví ochranné ohradky z kamenů. Nekrmí byt' přítulná divoká zvířata v přírodě, aby z nich neudělali závisláky na lidské stravě a odpadcích. A pokud se snad přihodí výjimka či turista z Evropy, mají lidi, kteří vše uklízejí a starají se o to. Amerika je především zemí záchodů a to čistých a udržovaných. Ve všech parcích, ale i silničních odpočívadlech (rest area) nechybí tzv. restrooms, jak se jim v této přece jen trochu puritánské zemi říká. Na

některých teče i teplá voda, nikdy nechybí toaletní papír a někdy i papírová podkova na pokrytí prkynka. Však také nevidí rádi, když tam evropský turista dělá něco jiného, než na co jsou určeny – třeba holí se. Pragmatický národ má i výborné a dobře značené silnice, které většinou dodržují pravouhly systém. Liché silnice pak vedou severojižním směrem a sudé východo-západním. Na odbočkách pak můžete mít přehledné značení 15 North či South. Vědět po jakém čísle silnice máte jet je základ. Evropan si brzy všimne, že semaforey jsou nikoliv před křižovatkou, ale až za ní. Má to tu výhodu, že vždy vidíte dobře na světla. Celou cestu jsme si nebyli jisti, zda Američané mohou odbočovat na červenou doprava, je li volno. Často jsme to dělali a nic se nedělo. Notoricky známý je fenomén čtyř značek stop na všech příjezdech, který by u nás nebo kdekoli v Evropě dopravu spolehlivě zabetonoval. Zde bez problémů funguje s tím, že kdo první přijel, první pokračuje. Žádný národ na světě nekontroluje tak často a pravidelně hladinu oleje v motoru – dle doporučení při každém brání benzínu, tedy skoro při každém. Souvisí to jistě s tím, že Američané jsou na svém autu životně závislí. Co dříve představoval tandem člověk – kůň, to je dnes člověk a automobil. Při všech těch vzdálenostech, kde bydlí a pracují, by se nedostali do práce, na nákup, ale i k doktoru v případě ohrožení života. Protože Američané venku nechodí pěšky, nepotřebují ani dětské kočárky, jejichž absence nás zprvu překvapovala. Místo nich mají dětské autosedačky a do obchodů nosí mimina na rukou.

V Americe jsou jiní nejen lidé, ale i zvířata. Všechna jsou mnohem více krotká a nebojí se přiblížit k lidem. Zejména v parcích a rezervacích. Zejména převzala něco z lidského pragmatismu: Když mně člověk neubližuje a neužívá potravu, tak není důvod se ho bát nebo ho dokonce napadat. Na poslední výpravě jsme viděli neuvěřitelný počet různých zvířat: bizon, sobovitý jelen wapiti (elk), pronghorn (antelope), los, srny, marmot, prairie dog, veverky, bighorn, bílá horská koza, hnědá horská koza, koyot, černý medvěd, medvěd grizzly. K tomu chřestýše, dlouhoocasaté ještěrky, řadu motýlů, ptáků včetně sojkovitých, havrana či orla. Pro Američana je zcela normální, že žije v krajině, kde se vyskytují nebezpečná divoká zvířata. Vyrůstá s nimi, musí s nimi vyjít a ochránit své děti. Proto pro nás působily exoticky a s nádechem vzrušení všechny ty návody a rady, jak se chovat při setkání s medvědem, pumou či bizonom. Ostatně jsou pro turisty. Rodilý Američan z divočiny nic takového nepotřebuje. Jestli je něco pustého a nehostinného, tak je to americká poušť. Míle kamenitých plání porostlých jen nejodolnějšími keříčky či kaktusy do kterých se opírá slunce svým zářem, aby vysálo a ihned vypařilo každou krůpěj vody. Když vystoupíte z příjemně klimatizovaného auta, tak vás hned oblije a přilne se na vás to mazlavě palčivé a všeprostopující suché horko. Můžete udělat pár kroků k něčemu zajímavého, ale představa větší vzdálenosti či několikahodinového pobytu je nepředstavitelná. Jindy vás po vystoupení přivítá horký, nikoli ochlazující, ale vševysušující vítr, který by z vás brzy udělal sušenou tresku. Chcete-li přežít na poušti, musíte mít velkou zásobu tekutin a každou chvíli pít. Na rozdíl od literárních údajů jsme nepozorovali, že by se v pouštní krajině v noci moc ochladilo, rozhodně ne až někde pod deset stupňů.

Přinejmenším v západní polovině Států platí – vše ze dřeva. Týká se to nejen části sloupů vysokého napětí, ale i lidských obydlí. I když hotové domy vypadají po obložení různými materiály docela normálně, pokud je vidíte rozestavěné, je to jen samá dřevěná kostra a dřevotřískové desky. Dokonce i v Novém Mexiku, kde celek má stylově imitovat hliněnou architekturu indiánských puebel je vnitřek ze dřeva. Je to příjemné, levné, dobře izoluje a rychle se staví – dokud nevypukne požár. Proto také požární hydrant je v

Americe to, co v Indii posvátná kráva a zablokovat ho autem patří k nejtěžším zločinům.

Ani po další výpravě nemohu skončit jinak, než přesvědčením, že Amerika je Amerika a tu musí každý vidět na vlastní oči.

Mesiáš – naděje či hrozba?

Situace na naší politické scéně se nelíbí většině občanů. Politická kultura je na úrovni čtvrté cenové skupiny. Z původní služby se vyvinulo jen naplňování osobních ambicí. Slušné politiky byste napočítali na prstech jedné ruky. Korupce a hospodářská mafie prorostly do státní sféry. Občan se ptá, kdo vlastně řídí tento stát? Jsou to kmotři, kteří si politiky vydržují? Když se náhodou vyskytne slušný politik, prostředí ho semele. Není divu, že jsme znechuceni a ptáme se jak z toho? Ti zkušenější řeknou, že proti totalitě je to stále dobré. Můžeme cestovat, nikdo našim dětem neupírá možnost studovat. Máme svobodu slova, omezenou jen závažím politické korektnosti, což je přece jen méně, než totalitní cenzura. Naštěstí hospodářská situace je stále relativně dobrá, koruna pevná a inflace na uzdě. Současný politický stav nám ale přesto nedává pocit bezpečnosti a naděje do budoucna, toužíme po jeho změně. Taková dlouhodobá pesimistická nálada bez vyhlídek postupně přesouvá politický akcent ze středu na okraje politického spektra. Radikalizuje se krajní pravice i levice a obyčejný občan čeká na zázrak – příchod nějakého mesiáše, který by dal věci do pořádku. Stačí, aby se vyostřila hospodářská krize a lidé s ne zcela plnými žaludky jsou ochotni naslouchat i radikálním řešením. V třetině minulého století to ostatně také začínalo pozvolna a nenápadně. Je reálná šance, že nějaký nový mesiáš spasí naši politickou scénu? Mnohem pravděpodobnější je, že se vynoří nějaký charismatický populist s umnou a lákavou rétorikou a my až příliš pozdě zjistíme, že jeho úmysly byly jiné. Ostatně znáte nějakého pozitivního novodobého politického mesiáše, který by svému národu opravdu prospěl? Snad jedině F.D. Roosevelt se tomu trochu blíží. Zato těch negativních příkladů je tolik. Stávající politické subjekty se značně zdiskreditovaly a lidé jim přestávají věřit. Přijde zdola nějaká nová čistá strana, která bude jiná? Bohužel i s tím máme už svou smutnou zkušenost. Ostatně jak by se mohlo pár poctivých nadšenců bez kapitálového zázemi prosadit na mediální scéně a získat potřebné povědomí a příznivce? Vždyť i mediokracie hraje svou hru a málokdo jí věří, že svým odhalováním afér brání svobodu a demokracii. A uvěřit miliardáři, že chce spasit demokracii nese riziko odevzdání stáda ovcí vlku. Věru není to veselá situace, když poctivý politik či novinář se stávají pohádkovými bytostmi. Obávám se, že náprava bude dlouhá a bolestná. Naše politická scéna je totiž obrazem nás, našich mezilidských vztahů a priorit. Možná jen trochu zesíleným a viditelnějším. Bohužel jen naplňuje to klišé, že každý národ má takovou vládu, jakou si zaslouží. Umíme ještě našim dětem místo obligátního „Podívej se, co tam ti blbci zase vyvádějí“, vysvětlit v čem spočívá demokracie a slušné chování? Možná pár jedinců, ale v průměru rozhodně ne. Politici se rodí z našeho středu. Jsou to lidé, s kterými jsme chodili do školy, potkávali je v práci. Byli jen možná o trochu víc ambicióznější a asertivnější, než my. Mohli jste se na jejich místě otnout i vy. Odolali byste tlustým obálkám, večírkům se šampaňským a kaviárem či dovoleným v Karibiku? Pokud jste si odpověděli upřímně, tak už asi žádný zázrak čekat nebudete. Možná zkusíte svým dětem vysvětlit, že mít nejnovější tablet je fajn, ale že jsou i jiné trvalejší věci a hodnoty. Jestli potom váš syn či dcera občas odloží sluchátka a také se zamyslí, něco si přečte, je tu naděje. Takže nečekejte mesiáše, ale zkuste být sami svými mesiáši.

Iberské střípky

Můj neposedný, mladší a tudíž aktivní, bratr mě letos opět přemluvil a rezultovala z toho 24-denní cesta obytným automobilem (camperem) s ženami (vlastními) kolem Španělska a Portugalska. Cesta přes Vaduz, Lago di Maggiore, Sanremo, Cannes, Marseille byla víceméně standardní. V Andoře jsme vystoupali až do výše přes 2400 m a kromě tepla a levného alkoholu nás překvapila i celní kontrola. Jinak sympatický celník vstoupil i do camperu, ale ocitovaný alkohol z tašek vytahovat už nechtěl. První cíl, který nás ve Španělsku nadchnul, byl klášter Montserrat severně od Barcelony. Byl založen už v r. 1025 na základě údajného zjevení Panny Marie na Montserratské hoře. Věru, nemohla si vybrat lepší místo, než na rozeklané skalnaté hoře vystupující z okolní krajiny. V sevření zaoblených skalních sloupů

vypadá klášter opravdu pohádkově. Vyplatí se přivstat si a dorazit sem kolem osmé. Odměnou vám budou z ranního oparu se probouzející okolní kopce, prázdné parkoviště a ranním sluncem nasvícený klášter i legendární černou madonu budete mít jen pro sebe. Později během dne kolem ní proudí nepřetržitý dav turistů. Kromě silnice sem ještě vede zubačka a lanovka. Dobré je vyjet ještě výše na vrcholky skal a kochat se pohledem na klášter shora. Benediktínský mniši zde opatrují i ostatky aragonských králů. Než se klášter stal cílem tolika turistů, muselo to být opravdu nádherné místo pro meditaci. I dnes však stojí rozhodně za návštěvu a jistě vychutnáte jeho genia loci.

Barcelonu jsme po zralé úvaze vynechali. Jednak jsme tam již dříve všichni byli a druhak camper je takový solidní nákladník (7,2 m délky) a pohybovat se s ním a parkovat ve velkoměstě není triviální. Zamířili jsme tedy k jihu a záhy si ověřili, že Středomoří je už koncem května příjemně koupitelné.

Další větší město – Valencii – jsme si ovšem ujít nenechali. Tentokrát jsme nehledali historické

památky, ale moderní centrum. Španělé v bývalém korytě řeky ve středu města vystavěli fantastické futuristické centrum s parky. Jsou zde muzea výstavní plochy. Oko laika plesá, což teprve oko architekta. Gaudí tedy má rozhodně své následovníky. Netradiční

tvary, struktury se zobrazují v četných vodních plochách, štíhlý most zavěšený na laněch. Na nábřeží je sice parkování zdarma, ale u lukrativních míst čekají místní černoši a vehementně navigují

automobilisty na „pohlídaná“ místa, samozřejmě za bakšiš.

Ale ve Španělsku jsou i malé cíle. Víceméně náhodou jsme narazili na malé středověké městečko Peniscula. Má vše, co lahodí oku turistů. Rušný rybářský přístav a za hradbami úzké uličky, útulné kavárničky s všudypřítomnými tapas, některé s výhledem na mořskou zátoku. Kostely, opevnění a vkusná květinová výzdoba. Prostě příjemně strávená hodinka.

Jedním z našich hlavních cílů byla Granada se svojí tajuplnou Alhambrou (čti alambra). Leží ve vnitrozemí a cesta sem vede hornatou polopouštní krajinou. Chcete-li zde něco pěstovat, musíte zavlažovat. Město se rozkládá v nadmořské výšce 738 m na úpatí Sierry Nevady na soutoku řek *Genil*, *Darro* a *Beiro*. Koncem května je zde slušné horko a přesto vidíte na vrcholcích na obzoru sněh. V roce 1492 byla Granada dobyta Španělskem, a tím padla poslední islámská pevnost na poloostrově. Symbolem Granady je granátové jablko, které se od doby Katolických králů objevuje společně s nimi na znaku i vlajce města. Granada se pro nás i s navigací ukázala být trochu dopravním oříškem a podvečerní procházku jsme zahájili v starobylé čtvrti Albayzín. Rozkládá se na pahorku naproti Alhambře a svými býlími domky a malými uličkami vytváří charakteristickou kulisu. Nepotkáte tu už dnes Maury, ale mladé Španěly, kteří si vyšli za zábavou nebo jen popovídat. Konečně objevujeme i vchod do Alhambry obklopený spoustou parkovišť. Na jednom z nich musíme za hříšných 27 € přenocovat i s naším camperem. Ráno pamětliv informace z průvodců, že denně se prodá jen 2000 vstupenek a dost, ženu před sedmou všechny k pokladně. Jsme devátí a v ranním chladu přešlapujeme. Davy turistů nikde. V osm hodin, kdy pokladny otvírají, byla v naší frontě jen asi padesátka turistů. Není čas na výčitky a plni očekávání se

ponoříme do areálu Alhambry. Každý návštěvník má na lístku čas návštěvy největší památky – Nasredinova paláce, který musí dodržet. Dýchne v něm na vás atmosféra dávných věků a připadáte si jako v pohádce Tisíce a jedné noci. Nádherná plastická ornamentální výzdoba a vodní plochy, ve kterých se zrcadí. A pak zahrady s desítkami příjemných zákoutí. Člověk obdivuje umění žít starých Maurů i jejich toleranci, která se z dnešního islámu vytratila. Chtělo by se mu usednout, přivít víčka a náhle slyšet táhlou arabskou hudbu, vidět přicházet muže v kaftanech a turbanech a ženy v pestrých róbách s vlasy decentně zakrytými šátky. Alhambra je klenot, který rozhodně stojí za zhlédnutí.

Zajímalo by mě, jaké máte fotky na vašem monitoru? Zda tmavé, světlé nebo tak normální? Mailněte mi prosím. To je problém nastavení monitoru.

NOVINKA: O video z cesty se se mnou můžete podělit na youtube, na adrese:

<http://youtu.be/nexy21WRSXY>

No nejsou ta multimédia kouzelná?

Kdo by měl být prezidentem?

Už jste se zamýšleli nad tím, koho budete volit nadcházejících prvních přímých prezidentských volbách? Po sametové revoluci jsme měli štěstí na

osobnosti. Havel i Klaus měli své názory a stáli za nimi bez ohledu na momentální společenské náladu. Ale nyní je osobností na naší politické scéně jako šafránu. Mně by se na hradě nejvíce líbila Miroslava Němcová, ale ta to bohužel sama vzdala. Slušelo by se zkusit mít prezidentku ženu a navíc představuje v politice tolik potřebnou slušnost. Nejoblíbenější kandidát Jan Fišer je jistě také slušný a fundovaný člověk, ale postrádám u něj větší charisma a byl by spíše „prezidentem do přechodné pohody“ pokud možno bez protivenství“. Jiří Dienstbier ml. je ještě na prezidenta příliš nezkušeným politikem a má daleko do názorové zralosti a nezávislosti svého otce. Jan Švejnar je našim problémům příliš vzdálen a malému českému člověku by vadila jeho světovost. Hezkou volbou by byl Karel Schwarzenberg už pro ten pocit „kníže pán na hradě“. Má své rozumné názory a nebere si servítku, ale přece jen ho hendikepuje jeho věk. Přemysl Sobotka je slušný, klidný pán, jistě s rozhledem, ale na prezidenta je to přece jen málo. Miloš Zeman tvořil třetí významnou osobnost polistopadového vývoje, ale přece jen už je za zenitem a na prezidenta už poněkud zdědkovatěl. Vladimír Dlouhý je inteligentní, ale byl příliš dlouho stranou veřejného života. Navíc by řadě lidí vadila jeho někdejší „rudá knížka“, byť pozdější činností vykoupená. Pak jsou tu ještě kandidáti typu Jany Bobošíkové, Zuzany Roithové či T. Vandase. Myslím, že ani oni to neberou příliš vážně a podnikli to pro zviditelnění a také aby mohli jednou svým vnoučatům vyprávět „jo to když jsem tenkrát kandidoval/la na prezidenta...“.

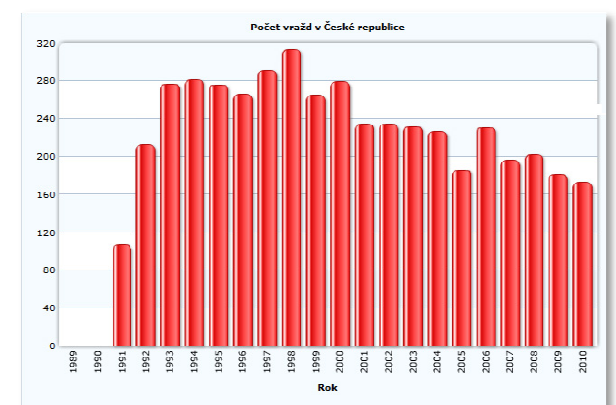
No, nebude to lehké. Možná řeknete, vždyť na tom zas tak nezáleží a prezident je spíše reprezentativní post. Právě proto, protože koho vybereme, to bude také vypovídat něco o nás samotných. Podle něho bude svět posuzovat i nás. Tak vyberte dobře, už proto ať se na ty novoroční projevy dá koukat.

Srovnání některých zemí EU podle HDP na osobu

Poměrově, průměr unie jako 100

	Země	HDP
1	Lucembursko	274
2	Německo	120
3	Francie	107
4	Itálie	101
5	Slovinsko	84
6	Řecko	82
7	Česko	80
8	Portugalsko	77
9	Slovensko	73
10	Maďarsko	66
11	Polsko	65
12	Bulharsko	45

Počet vražd v ČR 1991-2010

A slovo závěrem

Už jste byli letos na houbách? My teď nedávno u St. Boleslavi, ale bylo to jen do deseti hub na polévku, z toho ještě polovina holubinky. A to se snažím hledat „na hranici biocenóz“. Dle mé teorie totiž podhoubí nejčastěji vypučí plodnice, když narazí na hranici jiného typu prostředí (cesty, rozmezí různých kultur a tak). Navíc u cesty většina houbařů moc pozorně nehledá. Ale jak je vidět sebelepší mykologická teorie ještě smaženici nezajistí ☺.